



TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8608
Tarih : 24.10.2024

10/1967

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hapishanelerde mahpusların hapsedilme dışındaki insan yaşamına ve onuruna uygun koşullarda tutulması, mahpusları hastalığa sürükleyen sağlıksız koşulların ortadan kaldırılması, her koşulda sağlık hakkına erişimlerinin sağlanması, yaşamını tek başına idame edemeyecek durumda olan mahpusların infazlarının geri bırakılarak tahliye edilmelerinin sağlanması, tecride dayalı infaz rejimine son verilmesi ve bu rejimin ortaya çıkardığı tüm insan hakkı ihlallerini tespite ve gidermeye yönelik düzenlemeler yapılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Onur DÜŞÜNMEZ

Hakkari Milletvekili

GEREKÇE

2000’li yıllarla birlikte sosyal tecrit modelini benimseyen Türkiye’de F tipi, Y tipi, S tipi ve Yüksek Güvenlikli Hapishaneler mahpusları dış ortamdan yalıtarak yalnızlaştırmayı, iradesini yok etmeyi, ruhsal ve bedensel olarak yavaş ve sessiz bir imhayı hedefleyen tek kişilik hücreler şeklinde dizayn edilmiştir. Tecrit altında bulunan mahpusların yaşantısı, bütün gününü geçirmek zorunda olduğu hücresi, günde sadece 1.5 saat kullanabildiği havalandırması ve ayda bir 45 dakika açık görüş yapabildiği görüş odası olarak üç mekâna sıkıştırılmıştır. Özellikle Y ve S tipi hapishaneler mahpuslar tarafından “kuyu tipi” olarak tarif edilmekte ve bu hapishanelerde sık sık şüpheli ölüm haberleri basına yansımaktadır. MED-TUHADFED (Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Federasyonu) verilerine göre, hapishanelerde 2024 yılının ilk altı ayında 26 mahpus yaşamını yitirmiştir.

Erzurum Dumlu 2 Nolu kapalı hapishanesinden 18 Ekim 2024’teki karar duruşması için Hakkari’ye getirilen epilepsi hastası 22 yaşındaki mahpus Serhat Temizer, duruşma sonunda tahliye edilmiş, ancak tahliye işlemlerinin Dumlu 2 Nolu kapalı hapishanesinden yapılacağı söylenerek yola çıkarılmıştır. Gece saatlerinde güvenlik gerekçesiyle yola devam edilmeyerek Van F Tipi kapalı hapishanesinde tek kişilik hücreye konulmuş ve sabah yaşamını yitirdiği görülmüştür. Epilepsi hastası bir mahpusun tek kişilik hücreye konulması hasta mahpuslara olan insanlık dışı muamelenin bir örneği olduğu gibi tahliye olmasına rağmen özgürlüğüne kavuşamaması da yaşam hakkı ihlaline sebep olan bir keyfiliktir.

Hapishanelerde yaşamını yitiren mahpusların çoğunluğu hasta mahpuslardan oluşmaktadır. Mahpusların içinde bulunduğu sağlıksız koşullar, tedaviye erişememeleri, hastane sevklerinin gerçekleşmemesi veya gecikilmesi, ringle ve kelepçeyle yapılan hastane sevkleri, ağız içi arama ve kelepçeli muayene dayatmaları, sağlığa erişimin önündeki engellerdendir.

Ağır hasta mahpuslar, tedavi olabilmek için tahliye talebiyle yaptıkları tüm başvurulara rağmen, başvuru süreçleri sürüncemede bırakılarak ve tıp etiğine uygun olmayan, bilimsel ölçütlerden yoksun ve tekelleşmiş Adli Tıp Kurumu raporları gerekçe gösterilerek tahliye edilmemektedir.

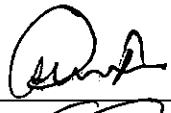
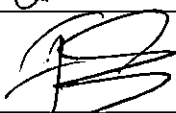
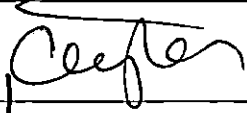
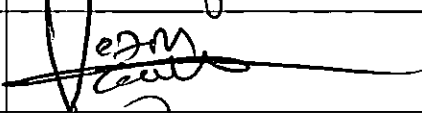
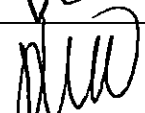
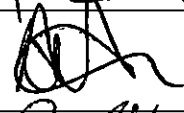
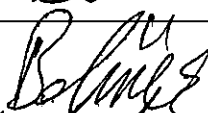
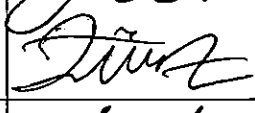
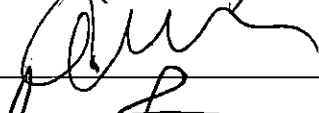
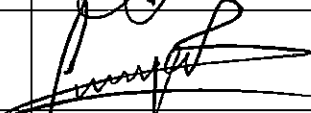
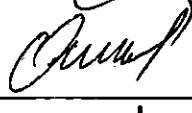
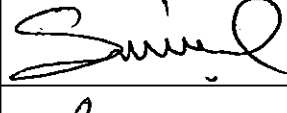
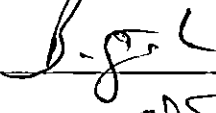
Adalet Bakanlığı'nın belirlediği tam teşekküllü hastanelerden alınan raporlar Adli Tıp Kurumu tarafından haftalarca, aylarca bekletilmekte, hastalar ring araçlarıyla saatler süren yolculuklarla İstanbul Adli Tıp Kurumu'na çağrılmakta ve çoğu dosya ret kararı ile geri gönderilmektedir. Adli Tıp Kurumu; hastalıkları son aşamaya gelen ve hapishanede tek başına yaşamını idame ettiremeyen, yürüyemeyen ağır hasta mahpuslar için dahi "Cezaevinde kalabilir" raporu vermektedir. Hapishanede kalamayacağına dair rapor verilenler ise savcılık tarafindan "Toplum Güvenliğini Tehdit" gerekçesiyle tahliye edilmemektedirler.

Metris R Tipi kapalı hapishanesinde tutulan ağır hasta mahpuslardan ALS hastası Abdulkadir Kuday'ın tüm tedavi talepli başvurulara rağmen ne insan onuruna uygun tedavisi yapılabilmiş ne de ailesinin yanında tedavi olabilmesi için tahliye edilmiştir. Adli Tıp Kurumu'nun 3 kez "cezaevinde kalamaz" raporuna rağmen ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasında infazın hastalık nedeniyle olsa dahi kesintiye uğrayamayacağına dair İnfaz Kanunu'ndaki yasal engel nedeniyle tahliyesi engellenmiş, ne yazık ki 2 Ekim'de Metris R Tipi kapalı hapishanesinde yaşamını yitirmiştir.

GEREKÇE ÖZETİ

Hapishanelerde sağlık ve yaşam hakkı ihlalleri başta olmak üzere mahpusların maruz kaldıkları insan onuruna aykırı tutum ve davranışlar, işkence ve kötü muameleler, tek kişilik hücrede tecrit edilme, çıplak arama, disiplin cezalarının keyfi bir biçimde uygulanması, kitap ve yayınların verilmemesi ve toplatılması, keyfi ve sık yaşanan koğuş baskınları, sohbet hakkı, spor ve kültürel faaliyetlerin yasaklanması, ısınma, sıcak su ve hijyen problemleri, anneleri ile birlikte hapishanede kalan çocukların ihtiyaçlarının gözetilmemesi, kantin fiyatlarının fahiş olması, yemeklerin yetersiz olması, havalandırmaların tel örgülerle kapatılması, havalandırma saatlerinin kısıtlanması, ailelerinden kilometrelerce uzak hapishanelere sürgünler, idare ve gözlem kurulu kararları ile tahliyelerin engellenmesi, hücre cezalarıyla infaz yakmalar, hapishanelerin kötü fiziki yapısı ve koşulları gibi sıralayabileceğimiz pek çok hak ihlali artarak devam etmektedir.

Bütün mahpusların hapsedilme dışındaki insan yaşamına ve onuruna uygun koşullarda tutulması, mahpusları hastalığa sürükleyen sağlıksız koşulların ortadan kaldırılması, her koşulda sağlık hakkına erişimlerinin sağlanması, yaşamını tek başına idame edemeyecek durumda olan mahpusların infazlarının geri bırakılarak tahliye edilmelerinin sağlanması, tecride dayalı infaz rejimine son verilmesi ve bu rejimin ortaya çıkardığı tüm insan hakkı ihlallerini tespiti ve gidermeye yönelik düzenlemeler yapılması için Meclis Araştırması açılması zaruridir.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	